

«Пізнай свою країну»;

- Всеукраїнської історико-географічної експедиції «Історія міст і сіл України»;
- Всеукраїнської експедиції «Моя Батьківщина – Україна».

На чолі музею працює рада, куди входять учителі, а також учні старших класів, які виконують обов'язки екскурсоводів.

За роки існування музей тричі перемагав у оглядах та конкурсах на кращий музей при навчальних закладах освіти. За підсумками огляду 2002 року був направлений у складі делегації від Полтавської області для участі у Всеукраїнському фестивалі “Українська паляниця”, у 2008 році йому присвоєно почесне звання „Зразковий музей”.

Шкільний Музей Хліба виступає центром дитячої дослідної і творчої праці. У ньому учні отримують знання про рідний край та традиції народу. Завдяки його діяльності школярі зростають патріотами, свідомими громадянами своєї Батьківщини.

Література

1.Бондаренко Г. Краєзнавча освіта – важливий аспект виховання патріота і громадянина / Г. Бондаренко // Педагогічний пошук. – 2003. – № 4 (40). – С. 73–76.

2.Войчик С. Шкільний музей як центр історико-краєзнавчих досліджень / С.Войчик // Матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 80-річчю Волинського краєзнавчого музею та 60-річчю Колодяжненського літ.-мемор. музею Лесі Українки : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 4. – С. 302-307.

3.Камінська В. Педагогічні аспекти організації діяльності музею ЗНЗ /В.Камінська // Педагогічний пошук. – 2003. – № 4 (64). – С. 50-52.

4.Меро Ф. Музей і суспільство / Ф. Меро // Народна творчість і етнографія. – 2006. – № 6. – С. 40-48.

5.Треф'як Я. Методика краєзнавчої роботи в школі / Я. Треф'як // Історія в школах України. – 2002. – № 1. – С. 33-37.

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ У ЕКОЛОГО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-БІОЛОГІВ

*Кавчак В. С., Павлишак Я.Я.
Дрогобич, Україна*

Вирішальну роль у гармонізації відносин між людиною і природою відіграватиме сучасна молодь. Тому таким необхідним є підвищення рівня її екологічної освіти, оволодіння нею знаннями про надзвичайно важливі екологічні закони і життєдайні зв'язки між людством і довкіллям. Сьогодні стає зрозумілим, що саме нові, нетрадиційні, форми роботи з екологічної освіти і виховання учнівської молоді забезпечують виховання захисників природи.

На біологічному факультеті формувати еколого-професійну компетентність майбутніх учителів покликана, перш за все, навчальна дисципліна «Методика викладання екології». Вона є однією з варіативних для підготовки фахівців освітнього рівня «Спеціаліст» спеціальностей 704010201. Біологія, 704010101. Хімія (загальний обсяг 72 години / 2,4 кредита ECTS (15 год. лек., 15 год. практичних, 42 год. самостійної роботи) і ґрунтується на застосуванні інтерактивних методів навчання, бо найбільш оптимальною технологією екологічної освіти на сьогодні є інтерактивне навчання.

У сучасній педагогіці існує багато різноманітних форм та методів інтерактивного навчання, спрямованих на якісне засвоєння знань студентами, розвиток їх розумової діяльності, виявлення вмій та навичок критичного осмислення проблем, набуття досвіду самостійного опрацювання навчального матеріалу, пошукової роботи, набуття якостей, які стануть у нагоді в подальшій самоосвіті і самореалізації [2]. Ми застосовуємо в курсі «Методика викладання екології» ігрову технологію.

Інтегрально-пошукові та рольові ігри – це тип ігор, який базується на проектуванні соціального змісту екологічної діяльності. Специфікою її є ототожнення людиною себе з іншими живими істотами або навіть природними об'єктами.

Ефективним методом еколого-педагогічної підготовки, що сприяє підвищенню рівня екологічної культури студентів-біологів, є, на нашу думку, ділова гра. На практичних заняттях з вивчення форм організації екологічної освіти студенти-пятикурсники у діловій грі «Лекція як форма екологічної освіти» вчаться готуватися до лекції, проводити її перед «учнівською» аудиторією, здійснювати самоаналіз та самооцінку, рецензувати лекції з екології, прочитані своїми колегами.

Майбутні біологи розробляють плани-конспекти практичної роботи з теми «Антропологічні

фактори забруднення навколишнього середовища» і комп'ютерну презентацію до нього. У ході заняття-гри з цієї теми вони демонструють фрагменти розроблених ними занять, обговорюють і рецензують їх, вчаться визначати оптимальні умови поліпшення еколого-практичної підготовки школярів, їхньої природоохоронної діяльності.

Тренінг теж є імітаційним методом. Під час використання тренінгу процес навчання максимально наближений до реальної практичної діяльності. Він є інтерактивним методом навчання, учасники виступають у тих чи інших ролях і діють відповідно до статусу своєї ролі. Щоб випускники краще зрозуміли методику занять за новітніми освітніми технологіями, які ґрунтуються на засадах «глибинної екології», пропонуємо їм ознайомитись з тренінговими заняттями, розробленими М.О.Колесник та В.В.Грубінко [3], самостійно розробити таке заняття. На практичному занятті з методики викладання екології студенти вчаться проводити тренінг з теми «Урбанізація та використання ресурсів».

Сьогодні стає зрозуміло, що в екологічному вихованні доцільніше використовувати психолого-педагогічні методи емпатії, ідентифікації та рефлексії, які були окреслені В.А.Ясвіним та С.Д.Дерябо [1]. Суттєвий внесок у формування готовності студентів до здійснення екологічного виховання школярів робить, на нашу думку, практичне заняття, присвячене вивченню саме цих методів екологічної освіти і виховання.

Формування знання у поєднанні з оцінкою проблеми, що мають на меті етичні, моральні та духовні норми і цінності людини, передбачають моделювання поведінки, яка за відповідних умов може реалізуватися у стимулюванні практичної діяльності при розв'язанні поставленого завдання. Все це можна здійснювати на екологічних стежках. Багато сучасних методистів розглядають їх як один з найбільш ефективних засобів повноцінного спілкування з природою. Крім того, екологічні стежки можуть дати значно більше, а саме: спілкування з природою стимулює спостережливість, зацікавленість, формування активної життєвої позиції в природоохоронній роботі. Студенти, виконуючи проект «Екологічна стежка у моєму... (селі, селищі, місті)», краще пізнають природу рідного краю і набувають еколого-професійних компетенцій. Презентація і захист розробки екологічної стежки здійснюється на підсумковому занятті.

Таким чином, можемо стверджувати, що інтерактивне вивчення курсу «Методика викладання екології» не залишає поза увагою жодного студента і дає можливість брати участь у колективному взаємодоповнюючому процесі навчального пізнання.

Література

1. Дерябо С.Д., Ясвин В.А., 1996. Экологическая педагогика и психология. – Ростов-на-Дону: «Феникс». – 480 с.
2. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О.І.Пометун, Л.В.Пироженко. За ред. О.І.Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004 – 192 с.
3. Колесник М.О., Грубінко В.В. Екологічне виховання учнів на засадах глибинної екології. – Тернопіль. – 2002. – 52 с.

ОРИГИНАЛЬНЫЕ ЭКСПЕРИМЕНТЫ С ЖИДКОСТЯМИ В ШКОЛЕ И ВУЗЕ

Казачков А.Р.

Харьков, Україна

Bormashenko E., Grynyov R,

Ariel, Israel

Актуальнейшим вызовом для педагогов, практикующих исследовательский подход к естественнонаучному образованию, был и остается подбор тем творческих исследований, которые будут с пользой и удовольствием выполнены школьниками та студентами на занятиях и в ходе внеклассных учебных проектов. Опираясь на многолетний опыт научной работы в области физики реальных жидкостей и поверхностных явлений [1], а также преподавания с элементами исследовательского подхода, авторы предлагают серию демонстрационных и лабораторных работ, в которых жидкости являются либо объектом исследования, либо важнейшим материалом соответствующего эксперимента [2-6]. Эти малобюджетные учебные исследования подтвердили свою высокую дидактическую эффективность в разнообразных условиях, от лекций и лабораторных работ университетского и школьного курса физики до занятий летних академических программ и внеклассных проектов, способствуя, в том числе, развитию творчества и критического мышления учащихся.

Предлагаемые творческие экспериментальные и расчетные работы рассматривают, в частности: